

FINANČNÍ GRAMOTNOST

Příloha 5 ŠVP ZV Základní školy Kanice: „Otevřená škola“
(součást 2. aktualizovaného vydání k 1. 9. 2010)

Charakteristika

Finanční gramotnost vychází obsahově ze vzdělávacích oblastí Člověk a společnost, Člověk a svět práce, Matematika a její aplikace, ale zasahuje i do dalších vzdělávacích oblastí ŠVP ZV Otevřená škola.

Jedná se o soubor znalostí, dovedností a hodnotových postojů občana nezbytných k tomu, aby finančně zabezpečil sebe a svou rodinu v současné společnosti a aktivně vystupoval na trhu finančních produktů a služeb. Finančně gramotný občan se orientuje v problematice peněz a cen a je schopen odpovědně spravovat osobní/rodinný rozpočet, včetně správy finančních aktiv a finančních závazků s ohledem na měnící se životní situace.

Definice finanční gramotnosti je strukturovaná. Finanční gramotnost jako správa osobních/rodinných financí zahrnuje tři složky: **gramotnost peněžní, cenovou a rozpočtovou.**

- **Peněžní gramotnost** představují kompetence nezbytné pro správu hotovostních a bezhotovostních peněz a transakcí s nimi a dále správu nástrojů k tomu určených (např. běžný účet, platební nástroje apod.).
- **Cenovou gramotnost** představují kompetence nezbytné pro porozumění cenovým mechanismům a inflaci.
- **Rozpočtovou gramotnost** představují kompetence nezbytné pro správu osobního/rodinného rozpočtu (např. schopnost vést rozpočet, stanovovat finanční cíle a rozhodovat o rozdělení finančních zdrojů) a zahrnuje i schopnost zvládat různé životní situace z finančního hlediska. Rozpočtová gramotnost zahrnuje vedle výše popsané obecné složky také dvě složky specializované: správu finančních aktiv (např. vkladů, investic a pojištění) a správu finančních závazků (např. úvěrů nebo leasingu). To předpokládá v obou případech orientaci na trhu různě komplikovaných finančních produktů a služeb, schopnost mezi sebou jednotlivé produkty či služby porovnávat a volit ty nejvhodnější s ohledem na konkrétní životní situaci.

K finanční gramotnosti se dále pojí zvláště **gramotnost numerická** (z hlediska gramotnosti finanční se týká především finančních numerických úkonů), **gramotnost informační** (jako schopnost vyhledat, použít a vyhodnotit relevantní informace v kontextu) a **gramotnost právní** (jako orientace v právním systému, přehled o právech a povinnostech a také možnostech, kam se obrátit o pomoc). Rozvoj těchto kompetencí je současně prostředkem k vytváření a posilování politického, právního a ekonomického myšlení občanů.

Organizační vymezení

Finanční gramotnost prolíná každodenním vzdělávacím a výchovným procesem. Na 1. stupni prostupuje všemi předměty, na 2. stupni je vyučována zejména v předmětech: matematika, finanční matematika, výchova k občanství, praktické činnosti.

Dle možnosti uskutečníme exkurzi na ÚP Brno – venkov.

Výchovné a vzdělávací strategie

Žáky vedeme k tomu, aby se v průběhu svého vzdělávání na 1. a 2. stupni naší školy naučili:

1. Aktivně naslouchat a vzájemně komunikovat.
2. Samostatně vyhledávat a třídit informace z různých zdrojů
3. Nabyté znalosti a dovednosti aplikovat v běžném životě
4. Seznamovat se s pojmy z oblasti finančnictví

5. Formou hry se seznamovat s konkrétními pojmy a jevy, které se vztahují k problematice finanční gramotnosti
6. Vést žáky k individuální i skupinové práci
7. Vést žáky k práci s médii, práci na PC (vyhledávání informací, zpracování dat, vytváření prezentace)

Klíčové kompetence

Po absolvování finanční gramotnosti, která je rozvržena od 1. do 9. ročníku základní školy, by měl žák odcházet vybaven následujícími kompetencemi:

Kompetence k učení

- Dokáže se zhodnotit
- Vybírá, zpracovává a používá informace

Kompetence k řešení problémů

- Uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a umí si je obhájit
- Kriticky myslí, obhájí a zhodnotí výsledky
- Využívá informace k vhodnému řešení
- Řeší problémové úlohy z praktického života

Kompetence komunikativní

- Nebojí se vystoupit před kolektivem, na veřejnosti
- Dokáže porozumět různým typům textů a obrazovým materiálům

Kompetence sociální a personální

- Uvědomuje si svoji roli ve skupině
- Přispívá k diskusi

Kompetence občanské

- Rozhoduje se zodpovědně dle dané situace

Kompetence pracovní

- Orientuje se v možnostech podnikání
- Vhodně se motivuje pro praktický život
- Umí posoudit své reálné možnosti

Finanční gramotnost 1. stupeň ZŠ

PENÍZE

Obsah	Výstupy	Předměty
Hotovostní a bezhotovostní forma peněz Způsoby placení Banka jako správce peněz	Používá peníze v běžných situacích. Odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze.	Matematika Prvouka Vlastivěda ... a další dle možností

HOSPODAŘENÍ DOMÁCNOSTI

Obsah	Výstupy	Předměty
Rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti Nárok na reklamaci	Na příkladu ukáže, proč není možné realizovat všechny chtěné výdaje.	Prvouka Vlastivěda Matematika ... a další dle možností

FINANČNÍ PRODUKTY

Obsah	Výstupy	Předměty
Úspory Půjčky	Vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy.	Matematika Prvouka Vlastivěda ... a další dle možností

Finanční gramotnost 2. stupeň ZŠ

PENÍZE

Obsah	Výstupy	Předměty
Nakládání s penězi Tvorba ceny Inflace	Na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení. Na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH. Objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny. Popíše vliv inflace na hodnotu peněz.	Matematika Finanční matematika Výchova k občanství Praktické činnosti Výchova ke zdraví ... a další dle možností

HOSPODAŘENÍ DOMÁCNOSTI

Obsah	Výstupy	Předměty
Rozpočet domácnosti, typy rozpočtu, jejich odlišnosti Základní práva spotřebitelů	Sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje domácnosti, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů. Objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu. Vysvětlí, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele.	Matematika Finanční matematika Výchova k občanství Praktické činnosti Výchova ke zdraví ... a další dle možností

FINANČNÍ PRODUKTY

Obsah	Výstupy	Předměty
Služby bank, aktivní a pasivní operace Produkty finančního trhu pro investování a pro získání prostředků	Uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení. Uvede a porovná nejobvyklejší způsoby	Matematika Finanční matematika Výchova k občanství

<p>Pojištění Úročení</p>	<p>nakládání s volnými prostředky, (spotřeba, úspory, investice). Uvede a porovná nejčastější způsoby krytí deficitu (úvěry, splátkový prodej, leasing). Vysvětlí význam úroku placeného a přijatého. Uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít.</p>	<p>Praktické činnosti ... a další dle možností</p>
------------------------------	---	--